

Pɔli la bataki lawa Kalatikailu ma Kalatikailu

Kumakan men ye Kitabu seniman jin kɔndɔ

Kitabu seniman ye sebeni Pɔli le bolo ka a lawa lemeninya mɔɔilu ma men ye Kalati. Wɔ bɛɛ sebeni kitabu Keladenilu la Kewali kɔndɔ suran 13 a ni suran 14.

Nba, Isa la baara damira waati, lemeninya mɔɔ siyaman tɛɛ ye Yahudiyailu le ri. ("Yahudiyailu" ni "Isirayeli" wo bɛɛ ye tɔɔ kelen de ri). Yahudiyailu men lemeninyara Isa ma ie ka lɔn kɔ Mɔɔ Suwandini le, nabilu kumara a la kɔrɔ. Alu ma Isa la karan lɔn ikɔmi dina kura le. Alu la miriya ye, Isa la karanya ma, a ye ie la dina le dafa la, ikɔmi Alla ka fɔ ja men ma. Ka a ma sɔrɔn, alu lemeninyara, kɔni alu ma ie la dina sariya sila si bila, Nabi Musa la Tawurɛta a ni Nabi Dawuda la Yabuur. Ie ma si bila. Alu ka lɔnni mi sɔrɔn Isa fɛ, ie ka fanan la wo kan.

Kɔnɔrɔfili si tɛ wo rɔ ka a masɔrɔn Alla la kumakan tɛɛ ye wala Yahudiyailu le ma. Kɔni Isa la karandenilu ka a la kumakan nase siya gbɛɛ mɔɔilu ma waati men na, kɔnɔrɔfili ka siya gbɛɛ mɔɔilu mira. Siya gbɛɛ mɔɔ men lemeninyara Isa ma, alu ma sɔn Yahudiyailu la namun tala ka a la ie ka lɔnin kan, ie ka men sɔrɔn Isa la, ka a masɔrɔn Isa la karan ka woilu wasa.

Ka a masɔrɔn wo fɛ, Yahudiya lemeninyamɔɔilu ma kuma kujɛ siya gbɛɛ mɔɔilu fɛ, ka a masɔrɔn jinilu ma kɔjii kɛ. Yahudiya lemeninyamɔɔilu ka a fɔ ko lemeninyamɔɔ men ma kɔjii kɛ ma kisiba bɛɛ

sɔrɔn. Pɔli ka a mɛn tuma mɛn ai le ye kuma wo fɔla, a ka ie sɔsɔ ka a fɔ ko ni an di kisi sɔrɔn Isa la saraka sababu la, an makɔ sa kɔjii la kɔsa an di kisi sɔrɔn. A ma a fɔ ko kɔjii kɛ a ma ni. A ka fɔ ko kɔjii kɛ ti an kisila; an ti se kisila sila si fɛ. Isa kelen pe la saraka le ri se wo kɛla.

Sɔsɔli la mɛn ye Yahudiya lemɛninyamɔɔilu ni siya gbɛɛ lemɛninyamɔɔilu tɛma wo ri se hankili dila an ma. Sariya doilu ye dina rɔ an di se woilu bonyala, kɔni a ti se an kisila. Namun doilu ye ye an di se bilala namun sila woilu kan. An ti se jatela ikɔmi a diya bɔyani kɔ an di kisi sɔrɔn. A ka gbelen dooni ka bɛɛ niƚa, kɔni Alla la kitabu sɛniman wo di se hankili dila an ma ka a niƚan.

Kɛbi Pɔli ka bataki lawa Kalati lemɛninyamɔɔilu ma, a ri se an karanna ka bila lemɛninya a rɔ. Lemɛninyamɔɔilu la sariya fɔlɔ le kaninteya ri. Nin Sɛniman ye lemɛninya mɔɔilujusu rɔ, wo fanan ye sila yirakala ie la ka lɔ Alla ma. Wɔ le tɔnɔ ye a la, ni wo tɛ Setana ri bɔ fɛrɛ su bɛɛ la ka ai la lemɛninya tiƚan, ka ai lɔ sila gbɛɛ ma mɛn ye kojuu sila ri. Alla ye an tanka wo ma. Amina!

¹ Sɛbɛ niƚan farani nde Pɔli le la, nde mɛn ye keladen di. Mɔɔilu ma n suwandi baara wo kanma. Mɔɔ si ma n kelaya. Ɛɛn, n kɛra keladen de ri ka fara Isa Nenematɔmɔnin de la, a ni an Fa Alla mɛn ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ. ² Nde ni an badenma mɛnilu bɛɛ ye n tɔrɔfɛ yan, an ye sɛbɛ niƚan nawala lemɛninyamɔɔilu la dɛkuruilu le ma, mɛnilu ye Kalati jamana rɔ. ³ An Fa Alla a ni Maari Isa Nenematɔmɔnin ye niƚumaya kɛ ai ye, ka jususuma di ai ma. ⁴ Isa Nenematɔmɔnin de ka a jɛrɛ kɛ saraka ri

an na kojuuilu kosɔn, sa a ri an bɔ dunuɲa juu ɲin fanka kɔrɔ, baa an Fa Alla sawo tɛɛ ye wo rɔ. ⁵ A tɔɔ ye gbiliya kadawu. Amina!

Kibaro ɲuma kelen pe le ye ye

⁶ N da kabannakoya kojuuya ka a masɔrɔn Alla mɛn ka ai kili ka fara ɲenematɔmɔnin na ɲumaya la, ai ra ai kɔdon wo la jona jona, ka wa kela gbɛɛ kɔ. ⁷ Kɔni kela gbɛɛ tɛ wo ri de! Mɔɔ doilu le ye ai kɔndafilila ten. Alu ye a fɛ ka ɲenematɔmɔnin na kibaro ɲuma yeɛman. ⁸ Kɔni an ka kibaro ɲuma mɛn nase ai ma, ni fen fen ka kela gbɛɛ lase ai ma, mɛn ni fɔlɔman wo tɛ kelen di, danka ye wo tii kan, hali ni a kɛra andeilu ri, wala sankolorɔ mɛɛka do ri. ⁹ An ka mɛn fɔ ai ye kɔrɔman, n di wo fɔ ikɔ ko ai sɔnda kibaro ɲuma mɛn ma, ni mɔɔ mɔɔ ka kela gbɛɛ lase ai ma, mɛn ni fɔlɔman wo tɛ kelen di, danka ye wo tii kan kadawu!

¹⁰ A ye di? N ye a ɲininna ka n jɛɛ diya mɔɔilu ye wa, wala Alla ye wa? N ye a ɲininna ka mɔɔilu hɛnɛ wa? Wo kuma tɛ! Ni n tɛɛ ye a fɛ ka mɔɔilu hɛnɛ fɔlɔ, n tun tɛna kela ɲenematɔmɔnin na baaraden di.

Alla ka Pɔli bila a la baara la ɲa mɛn ma

¹¹ N badenmailu, n ye a fɛ ai ye a lɔn ko n ka kibaro ɲuma mɛn nase ai ma, wo ma fara mɔɔ la.

¹² N ma a sɔrɔn mɔɔ si la. Mɔɔ ma n karan a la fanan. Kɔni Isa ɲenematɔmɔnin jɛɛ le ka a yiraka n na.

¹³ N tɛɛ ye taamala Yahudiyailu la dina sila kan ɲa mɛn ma fɔlɔfɔlɔ, ai ra wo mɛn. N tɛɛ ye Alla la jama tɔrɔla foo ka a dan natamin kojuuya. N tɛɛ ye a ɲininna ka a ratijan fewu. ¹⁴ N jɛɛ siya mɔɔilu

tɛma, n tɛɛ ye wala ɲɛfɛ Yahudiyailu la dina sila kan ka tamin n kanyanɔɔn ma fan ba kan, baa n benbailu la landailu tun ka gbɛlɛn n ma kosɛbɛ.

¹⁵ Kɔni ka a tɛɛn n ma sɔrɔn fɔlɔ, Alla ka n suwandi ka n bila a dan na. A ka n kili ka fara a la ɲumaya la. A diyara a yɛ tuma mɛn na ¹⁶ka a Dɛncɛ yiraka n na sa n di a la ko fɔ siya gbɛɛ mɔɔilu yɛ, n ma hankili ɲinin mɔɔ si la. ¹⁷N ma wa Jerusalemu ka hankili ɲinin keladen fɔlɔilu la. N wara Arabu jamana rɔ i kɔrɔ. Wo kɔ rɔ, n ka n kɔseyi ka wa Damasi so kɔndɔ.

¹⁸San sawa taminni kɔ, n wara Jerusalemu, sa n ni Kefasi* ri kuma an ɲɔɔn fɛ. N ka tele tan ni loolu kɛ a tɔrɔfɛ. ¹⁹Kɔni n ɲa ma la keladen tɔilu si kan, fo Maari Isa doocɛ Yakuba.

²⁰Nde ye mɛn sɛbɛla ka a di ai ma, wuya tɛ wo ri. N ye wo lasereyala Alla ɲana. ²¹Wo kɔ rɔ, n wara Siri ni Silisi jamanailu rɔ.

²²Kɔni lemɛniyamɔɔilu la dɛkuru mɛnilu sidini Nenematɔmɔnin ma Jude mara rɔ, woilu tun ma nde yen, alu tun ma n lɔn. ²³Alu ka a mɛn ten de dɔrɔn ko: «Mɛn tɛɛ ye an tɔrɔla fɔlɔfɔlɔ, wo ye lemɛniya ko lasela mɔɔilu ma sisen, a tɛɛ ye a ɲininna ka lemɛniya ko mɛn tɲan fɔlɔfɔlɔ.» ²⁴Wo kɛra sababu ri alu ka Alla tando nde la ko kosɔn.

2

Keladen tɔilu sɔnda Pɔli rɔ

¹Nba, san tan ni naanin taminni kɔ, nde ni Barinabasi wara Jerusalemu ikɔ tuun. N wara Tite fanan di. ²N na wa kun kɛra mɛn di Alla le ka a fɔ n yɛ ko n ye wa. N seni ye, n ye kibaro ɲuma mɛn

* **1:18** Kefasi Simɔn Piyɛri, kɔnin.

nasela siya gberɛilu ma, n ka wo yiraka mɔɔbailu la ie la ɲɔnyen dɔ ka a ɲafɔ ie ye. N ka wo ke ka a masɔrɔn n tun tɛ a fɛ n na baara ye ke baara fuu ri, n tun ka mɛn ke kɔrɔman na, a ni n tɛrɛ ye mɛn kan wo waati la. ³ Ni wo tɛ, hali n taamaɲɔɔn Tite mɛn ye Kerekika ri, alu ma a diyagboya ko a ye kojiikɛ. ⁴ Kuma wo kɛra ka a masɔrɔn wuyafɔla doilu tun ka alu jɛrɛ ke ikomin lemeniyamɔɔilu, ka alu dokon ka don an tɛma. Baa Isa Nenematɔmɔnin ka an kanhɔrɔya ɲa mɛn ma, alu tɛrɛ ye a fɛ ka wo lakɔrɔsi bundu le rɔ. Alu tɛrɛ ye a fɛ ka an ke ɲɔnilu ri ikɔ tuun. ⁵ Kɔni an ma sɔn ie rɔ hali waatini, sa kibaro ɲuma ri to ai jusu rɔ, kibaro ɲuma mɛn ye tɲa ri.

⁶ Kɔni mɔɔilu tɛrɛ ye mɛnilu jatela ɲɛmɔɔilu ri, woilu ma fosi la n na kibaro ɲuma kan, n ye mɛn nasela mɔɔilu ma. Ni mɔɔilu ye ie jatela ɲɛmɔɔilu le ri, wo tɛ n ɲana foyi ri, baa Alla tɛ mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ. ⁷ Kɔni alu jɛrɛ ka a ɲayen ko Alla de ka baara karifa nde la ko n ye kibaro ɲuma lase kojiikebalilu ma, ikomin a ka baara karifa Piyɛri la ɲa mɛn ma ko a ye a lase kojiikelailu* ma. ⁸ Baa Alla ka Piyɛri ke kojiikelailu la keladen di ɲa mɛn ma, a ka nde fanan ke siya gberɛilu la keladen di wo ɲa le ma. ⁹ Yakuba ni Kefasi ni Yuhana mɛnilu tɛrɛ ye jatela ɲɛmɔɔbailu ri, woilu jɛrɛ ka a ɲayen ko Alla le ka ɲumaya ke n ye ka n kelaya. Wo le rɔ, alu ka ie bolo don Barinabasi ni nde bolo, ka a yiraka an na ko an bɛɛ ye baarakɛɲɔɔnilu le ri. An bɛnda a ma ko andeilu ye wa kibaro ɲuma lase siya gberɛilu

---

* **2:7** kojiikelailu kojiikɛ ko mɛn ye sɛbɛ ɲin dɔ wo kuma ye fɔla Yahudiyailu la ko le rɔ.

ma, woilu fanan ye wa wo lase kojiikelailu ma. ¹⁰ Alu ka ko kelen jinin an fe ko an ye an hankili to fantanilu ro. N fanan tere ye n dajala ka wo ke tuma be.

Poli ka Piyeri jalaki Antiyaci

¹¹ Nba, Kefasi nara Antiyaci so kondɔ tuma men na, n ka a sɔsɔ gbɛ ni gbɛ ro, baa a ka ko men ke, wo ma ben fewu. ¹² Ka a masɔɔn sani Yakuba la keladenilu ye na, Kefasi ni ye moilu tere ye damunun kɛla kelen di, badenma menilu ye siya gberɛilu ri. Kɔni Yakuba la keladenilu nara tuma men na, a ka a jere mabo siya gberɛ woilu la. A ma sɔn a ni woilu ye damunun ke kelen di wo ko, baa a silanda moilu ye, menilu kan ko siya gberɛilu ka kan ka kojiike. ¹³ Badenma non ma menilu tere ye Yahudiyailu ri, wo tilu ka ie bila Piyeri ko a la filankafuya ro. Wo kera sababu ri hali Barinabasi ka a bila ie ko. ¹⁴ N ka a yen tuma men na ko alu te taamala ka telen kibaro numa sila kan, men ye tɔna ri, n ka a fo Kefasi ye ai be nana ko: «A ye di? Ile men ye Yahudiya ri, ni ile ka Yahudiyailu la landailu bila ka i ke ikomin siya gberɛilu, nfen de koson i ye siya gberɛilu diyagboyala ko alu ye Yahudiyailu la landa latelen?»

Moilu ye kisila lemeniya le ro

¹⁵ An ye Yahudiya jere wolo le ri. An te kojukelailu ri siyailu tema. ¹⁶ Kɔni an ka a lon ko mo si ti se kɛla mo telenni ri ka fara Nabi Musa la sariya labatoli la. En, telenbaya ye kɛla ka a fara lemeniya ma Isa Nenematomonin ma gbansan. Wo le koson, an fanan lemeniyani Isa Nenematomonin ma. Mo ri ke mo teleni ri ka fara lemeniya ma Isa

Nenematəmənin ma, Nabi Musa la sariya labatoli tɛ. Baa mɔɔ si tɛ kɛla mɔɔ telenni ri ka fara Nabi Musa la sariya labato ja ma.

¹⁷ Nba, ni an ye telenbaya jininna gbɛ rɔ Nenematəmənin ladɛn dɔ, an ye a yirakala wo ja kelen de ma ko an ye hakɛtii le ri ikomin siya gbɛɛ mɔɔilu, wo ye a yirakala yɛ ko Nenematəmənin ye an sɛbɛ donna hakɛta ma wo rɔ wa? Wo kuma tɛ! ¹⁸ N ka sariya mɛn to ye, ni n ka n kɔseyi wo ma ikɔ, n ye a yirakala ko n ye sariyatɔjanna le ri. ¹⁹ Wo rɔ, sariya labatoli nde jɛɛ sani sariya rɔ, wo rɔ n ye jɛnemaya rɔ Alla yɛ. Nde ni Nenematəmənin gbɔngbɔnda jiri kan kelen di. ²⁰ Nde sa n ninna butun, Nenematəmənin de ye a ninna n fari rɔ. N ye dunɔnaratɛɛ mɛn kɛla faribanku jin dɔ sisen, n ye wo kɛla lemɛniya le rɔ Alla Dɛncɛ yɛ, mɛn ka n kanin ka a jɛɛ nin di n kɔsɔn. ²¹ N ti sɔn ka n ban Alla la jumaya rɔ. Baa ni mɔɔ ri se kɛla mɔɔ telenni ri ka fara sariya labatoli la, Nenematəmənin sani le wo rɔ gbansan!

3

Alla ye mɔɔ jatela mɔɔ telenni ri ka fara lemɛniya le la

¹ Ai Kalatikailu, ai ye kɔmɔɔilu ri! Yon de ka ai lafili? Isa Nenematəmənin ka saya mɛn kɛ gbɔngbɔn jiri kan, nde ka wo yiraka ai la ka a gbɛ. ² N ye a fɛ ka ai majininka jininkali kelen ma: Ai ka Nin Sɛniman sɔrɔn di? Ai ka wo sɔrɔn ka a masɔrɔn sariya labatoli le ma wa, wala ka a masɔrɔn lemɛniyala kibaro juma le rɔ, ai ka mɛn namɛn? ³ Nfenna ai kɛra kɔmɔɔilu di wo rɔ? Ai nɔ sila mɛn taama damirala Nin Sɛniman na sebaaya

rɔ. A ye di? Ai ye a fe ka a laban a jere le sebaaya rɔ wa? ⁴ Ai ka ko siyaman mujun ai ma. Wo kera ko fuu ri wa? Ni wo kera fuu! ⁵ Alla men ye Nin Seniman dila ai ma ka kabannakoilu ke ai tema, a ye wo kela ka a masɔɔn ai ye Nabi Musa la sariya labatola wa, wala ka a masɔɔn ai lemeniya kibaro juma ma, ai ka men namen wa?

⁶ Nba, Iburahima don? «Iburahima lara Alla la ja men ma; wo le kosɔn, Alla ka a jate mɔɔ telenni ri,» ⁷ wo rɔ ai ye a lon ko men wa lemeniya wo le Iburahima den de ri. ⁸ A sebeni Alla la kitabu kondɔ folɔfolɔ ko Alla ri siya tailu ke a jere jakɔɔ mɔɔ telenilu ri ka fara ie la lemeniya le la. Wo le kosɔn, a sebeni ko a ka kibaro juma lase Iburahima ma folɔ ko: «Siyailu bee ri Alla la jumaya sɔɔn ile le fe.» ⁹ Awa, mɔɔ mɔɔ wa lala Alla la ikomin Iburahima lara Alla la ja men ma, wo bee ri Alla la jumaya sɔɔn.

¹⁰ Mɔɔ menilu ra alu la lemeniya la sariya labatoli kan, woilu bee dankani. Baa a sebeni Alla la kitabu kondɔ ko: «Mɔɔ menilu te Alla la sariya sebenilu bee labatola, wo tiilu bee dankanin de.» ¹¹ A gbeni le ko mɔɔ si tena kela Alla jakɔɔ mɔɔ telenni ri ka fara sariya labatoli la. Baa: «Mɔɔ telenni a ye dunuɔa ratela landanya le rɔ.» ¹² Kɔni ka Alla la sariya labato, a ni ka lemeniya Alla ma, woilu te kelen di muume. Baa: «Mɔɔ men ka sariyailu bee labato, wo ri ke ie la dunuɔalatεε kun di.»

¹³ Nenematɔmɔnin ka an kunka danka le la, men ye mɔɔilu kan sariya kosɔn. Danka wo ye a kan an na nɔ rɔ. Baa a sebeni ko: «Mɔɔ mɔɔ dunnyi jiri la, wo tii dankani.» ¹⁴ Isa Nenematɔmɔnin ka wo ke sa

Ibrahimima la duwawu ri se siya gberɛilu ma, a ni an bɛɛ ri Nin Seniman sɔrɔn landanya le rɔ.

Nabi Musa la sariya ni Alla la teriya

¹⁵ N badenmailu, n di misali di ka a bɛn an na landailu le ma. Ni mɔɔ do ka teriya sidi ka ban, mɔɔ si kana teriya wo lasa, mɔɔ si kana do la teriya wo kan. ¹⁶ Awa, Alla ka teriya sidi Ibrahimima ni a bɔnsɔn na. A ma seɓɛ ko «a bɔnsɔnilu» ikomin bɔnsɔn siyaman de ko. Ɛɛn, a seɓɛni ko «i bɔnsɔn.» Wo kɔrɔ le ko «i bɔnsɔn» kelen de ri, mɛn ye Nenematɔmɔnin di. ¹⁷ N ye a fɛ ka mɛn fɔ, wo le jin di: Sariya mɛn nara san kɛmɛ naanin ni san bisawa Alla la teriya kɔman ti se ka Alla la lahidi ban. Kɔni sariya wo ti se ka Alla la teriya lasa ka Alla la lahidi bɔ a nɔ rɔ. ¹⁸ Baa ni cɛta ye sɔrɔnna sariya labatoli le rɔ, a tɛ sɔrɔnna lahidi rɔ butun. Kɔni Alla ka wo di Ibrahimima ma lahidi wo sababu rɔ.

Sariya siikun ye mɛn di

¹⁹ Nba, sariya kun ye mun di? A siira, sa an di sariya tɔjan koilu lɔn haan lahidi den wa sɔrɔn waati mɛn, lahidi mɛn sidini. Mɛlɛkailu ka sariya wo di ka a fara kumalataaminna le la ²⁰ Ni kumataaminina ye ye, mɔɔ kelenna ko tɛ wo ri. Kɔni lahidi la ko rɔ, Alla kelen pe le wo ri.

²¹ A ye di wo rɔ? Nabi Musa la sariya ye Alla la lahidilu sɔsɔla le wa? Wo kuma tɛ! Ni sariya dira mɔɔilu ma, mɛn tun di se jɛnemaya dila ie ma, mɔɔilu tun di jate mɔɔ telenilu ri ka fara sariya wo la. ²² Kɔni seɓɛli kuma wo le nɔ an bilana kaso la an julumun dɔ, sa Alla ri a la lahidi dafa lemɛniyamɔɔilu ye ka fara ie la lemɛniya la Isa Nenematɔmɔnin ma.

Alla kilila ko: «an Baba, an Fa!» ⁷ Wo le rɔ, i tɛ jɔn di butun, i ye Alla den de ri sisen. Ikomini i ye Alla den di, a ra mɛn dabɛn a denilu bɛɛ yɛ, i fanan di wo sɔrɔn ale baraka rɔ.

Pɔli haminni Kalatikailu la ko rɔ

⁸ Fɔlɔfɔlɔ, ka a tɛrɛn ai tun ma Alla lɔn fɔlɔ, ai tɛrɛ ye jinailu la jɔnya le rɔ. Woilu tun tɛ batofen sebɛɛilu ri. ⁹ Kɔni sisen ai ka Alla lɔn; tujɔ le Alla ka ai lɔn. Ai ye a fɛ ka wa dunujɔ ko barakatanilu le kɔ ikɔ wo rɔ wa, wo mɛnilu tɛ foyi jala ai ma? Ai ye a fɛ ka kɛ woilu la jɔnilu ri kokura wa? ¹⁰ Ai ye lon doilu jatela lon bailu ri ka woilu bonya, a ni karo doilu a ni waati doilu a ni san doilu. ¹¹ Aa! N da hamini ai la ko la, ko n ka baara mɛn kɛ ka ai madɛmɛn, wo bɛɛ ri kɛ baara fuu ri.

¹² N badenmailu, n ye ai madiyala ko ai ye ai jɛrɛ kɛ ikomini nde ye jɔa mɛn ma, baa n ka n jɛrɛ kɛ ikomini ai ye jɔa mɛn ma. Ai ma kojuu si kɛ n na.

¹³ Ai ka a lɔn ko jankarɔ le ka a kɛ n sera ai wara ka kibaro juma lase ai ma fɔlɔfɔlɔ. ¹⁴ N na jankarɔ ka ai tɔrɔ kɔsɛbɛ, kɔni ai ma n dooya, ai ma ai kɔdon n na. Ai ka n mira kojuma, ikomini ai tun di Alla la mɛlɛka wala Isa Nenematɔmɔnin jɛrɛ mirala jɔa mɛn ma. ¹⁵ Ai sewani tɛrɛ kɔsɛbɛ. Sewa wo wani mi? N ye sereya di ko ni a se tɛrɛ ai ye wo lon, ai tun di ai jaden bɔ ka a di n ma. ¹⁶ Ai ye n jatela ai juu ri baa n ka tujɔa fɔ ai ye wa?

¹⁷ Karanmɔɔ wuya fɔlailu ye alu rajala kɔsɛbɛ ai la ko rɔ, kɔni alu tɛ wo kɛla kun juman na. Baa alu ye a fɛ le ka n ni ai fara ka an bɔ an jɔɔn na, sa ai ri ai raja ka wa ie kɔ. ¹⁸ Ni ai ka ai raja kojuma kɛla tuma bɛɛ, wo ka jɔi. Ai kana wo kɛ n jana gbansan. ¹⁹ N denilu, n ye tɔrɔla ai la ko rɔ kokura

ikomin muso mēn ye tin ma. N di tərɔ ten haan Nenematəmōnin ye don ai rɔ tuma mēn na. ²⁰ A loo ye n na sisen ka kē ai tēma, sa n di se kumala ai ye ja gbεε ma. Baa n da kōndafilī ai la ko rɔ.

Saran ni Hajara la ko

²¹ Nba, ai mēnilu ye a fε ka tɔ Nabi Musa la sariya le kərɔ, ai ye n jabi: Sariya wo ka mēn fɔ, ai ma wo lɔn wa? ²² Nba a sēbēni ko Iburahima ka dencε fila sərɔn. Jɔnmuso ka kelen sərɔn a ye, hərɔnmuso ka a tɔ kelen sərɔn a ye. ²³ Jɔnmuso den sərɔnda ikomin cε ni muso ye den sərɔnna ja mēn ma tuma bεε. Kɔni hərɔnmuso den sərɔnda ka a kē lahidi den de ri, Alla tun ka lahidi mēn ta Iburahima ye.

²⁴ Misaliya gbεε fanan ye tariku wo rɔ. Nba, muso fila woilu ye teriya su fila yirakala. Teriya mēn sidira Sinayi koyinkε kan, Hajara ye wo le yirakala. Ale ye den mēnilu sərɔnna, woilu ye jɔnilu le ri. ²⁵ Hajara le ye Sinayi koyinkε misali ri, mēn ye Arabu jamana rɔ. Hajara le ye Jerusalemu misali fanan, mēn ye ye bi. Baa Jerusalemu wo ni a la mɔɔilu ye jɔnya le rɔ. ²⁶ Kɔni Alla la Jerusalemu mēn ye sanma, wo hərɔyani le ri. Ale le ye ikomin an na. ²⁷ Baa a sēbēni Alla la kitabu kōndɔ ko:
 «ile muso densərɔnbali, ile mēn tε den sərɔnna,
 i ye sewa ka jaalen kosebε!
 Jɔn, ile mēn ma tin tərɔ lɔn,
 i ye i sewakan ba labɔ!
 Baa muso mēn da bila,
 wo denilu ri siyaya ka tamin muso cētii ta kan.»

²⁸ Wo le rɔ, n badenmailu, ai ye lahidi denilu de ri, ikomin Isiyaka. ²⁹ Jɔnmuso den sərɔnda ikomin cε ni muso ye den sərɔnna ja mēn ma tuma bεε. Hərɔnmuso den sərɔnda ikomin cε ni muso ye den

soronna ja men ma, kōni den farara Nin Seniman na. Nba, wo tuma jōnmuso den ka hōrōnmuso den wo tōrō. Hali bi a ye ten de. ³⁰ Kōni a sebeni Alla la kitabu kōndō di? A sebeni ko: «Jōnmuso ni a dence gbēn, baa hōrōnmuso dence ri a fa ceta. Jōnmuso dence sen tē a rō muumē.» ³¹ Wo le kosōn, n badenmailu, an tē jōnmuso denilu ri; an ye hōrōnmuso denilu le ri.

5

Nenematōmōnin ka an hōrōya

¹ Nenematōmōnin ka an hōrōya, sa an di kē mōō hōrōyani jēre jēre ri. Wo le rō, ai ye ai rajala. Ai kana sōn mōōilu ye ai bila sariya jōnya rō kokura.

² Ai ye ai tolo malō! Nde Pōli kan ko ni ai sōnda mōōilu ye ai kojiikē, Nenematōmōnin ka baara men kē ai ye, wo tē foyi ja ai ma. ³ N ye a fōla ikō ko mōō mōō wa sōn mōōilu ye a kojiikē ten, fo wo tii ye Nabi Musa la sariya bēē labato; diyagboya le wo ri. ⁴ Ai menilu ye a jininna ka kē mōō telen ri ka fara Nabi Musa la sariya la, ai ra ai jēre fara Nenematōmōnin na. Ai ra ai kōdon Alla la jumaya la.

⁵ Kōni andeilu, an jii ye a kan ko Alla ri an jate mōō telenni ri. Nin Seniman ye an demenna ka wo le makōnō ka fara an na lemēniya la. ⁶ Baa ni mōō sidini Isa Nenematōmōnin ma, kojiikē tē foyi ri butun, kojiikēbaliya fanan tē foyi ri butun. Men ye ko ba ri, wo ye lemēniya le ri, lemēniya men ye mōō lōla kewalilu kēla kaninteya kosōn.

⁷ Ai tēre ye ai borila kopuma! Yon ka ai la sila tēē, ka ai mabali tūpa labatola? ⁸ Mabalili wo ma bō ale rō, men ka ai kili. ⁹ «Lēben fitinin di buru

siyaman nawuli ka a funun.» ¹⁰ Nba, n lani ai la ko ai la miriya a ni n na miriya a ri kanya, baa an bεε sidini Maari ma. Kɔni mɔɔ mɛn ye ai hankili jaaminna, wo tii ri a sara sɔrɔn, a kɛra mɔɔ su su ri.

¹¹ N badenmailu, ni n ye mɔɔilu kawandila fɔlɔ ko alu ye kojiikε, nfenna mɔɔilu ye n tɔrɔla? Ni n ye mɔɔilu kawandila ten, Nenematɔmɔnin faa ko gbɔngbɔn jiri kan, wo tun tɛna gbala mɔɔ si la.

¹² Mɔɔ mɛnilu ye ai lamaala, woilu ka kan ka ie jεε cεya diya tεε!

Lemɛniyamɔɔilu ka kan ka taama ja mɛn ma

¹³ N badenmailu, Alla ka ai kili sa ai ri kε mɔɔ hɔrɔyanilu ri. Kɔni ai kana hɔrɔya ko wo kε sababu ri ka ai farikolo diyana koilu kε. Eɛn! Ai ye ai jɔɔn dɛmɛn, kanintεya kɔsɔn. ¹⁴ Baa Alla la sariya bεε ye sɔrɔnna jin kuma kelen de kɔndɔ ko: «I ye i mɔɔjɔɔn kanin ikomin i jεε.» ¹⁵ Ni ai ka ai jɔɔn cin ka ai jɔɔn rafarafara, ai ri ai jεε tɔjan.

¹⁶ N ye a fɔla ai ye ko ai ye taama ka a bɛn Nin Sɛniman na sila ma, wo rɔ nata juu mɛnilu ye ai fari rɔ, woilu tε ai lɔ kojuu kɛla habadan. ¹⁷ Baa nata juu mɛnilu ye ai fari rɔ, woilu ye Nin Sɛniman sɔsɔla. Nin Sɛniman fanan ye woilu sɔsɔla. Alu ye ie jɔɔn kɛlɛla. Wo rɔ, ai ye a fε ka mɛn kε, ai ti se wo kɛla. ¹⁸ Kɔni ni ai ye taamala ka a bɛn Nin Sɛniman na sila ma, ai tε Nabi Musa la sariya fanka kɔrɔ butun.

¹⁹ Farikolo ye baarada mɛn kɛla, wo le jin di, bεε ka a lɔn: jatɔya ni ko nɔɔni kε ni malobaliya koilu ²⁰ ni joo sɔli ni subaaya ni lagboyajε ni sɔsɔli ni kɛleya ni jusu mangbɔya ni natabaya ni

bɛnbaliya ni kanintema le fara ie ɲɔɔnna, ²¹ ni nata ni dɔlɔmin ni manamana ko dan natamin mɔɔilu, a ni wo ɲɔɔn gbɛɛ. N ye ai lalɔninna sisen ikomin n ka ai lalɔnin ɲa mɛn fɔlɔ ko mɔɔ mɛnilu ye ko su woilu kɛla, woilu tɛ ninyɔɔɔ sɔɔɔn Alla la mansaya rɔ.

²² Kɔni Nin Sɛniman ye a den mɛn kɛla mɔɔ jusu kɔndɔ, wo le ɲin di: kaninteya ni sewa ni jususuma ni muɲunnin ni mɔɔ dɛmɛnnin ni ɲumaya ni lemɛniya ²³ ni sabari a ni senjɛɛla. Sariya si tɛ ko su woilu kanma. ²⁴ Mɔɔ mɛnilu ye Isa Nɛnematɔmɔnin ta ri, alu ra ie sawonan koilu ni ie nata juu bailu bɛɛ gbɔngbɔn jiri kan. ²⁵ Ni an da ɲenemaya kura sɔɔɔn Nin Sɛniman na, an ka kan ka an taama ka a bɛn a la sila ma. ²⁶ An kana jɛɛdabaya kɛ, an kana sɔsɔli lawuli an ni an ɲɔɔn tɛma, an kana an ɲɔɔn kɛɛya.

6

Lemɛniyamɔɔilu ka kan ka i ɲɔɔn dɛmɛn

¹ N badenmailu, ni ai ka mɔɔ do yen kojuu kɛla, ai mɛnilu ye taamala ka a bɛn Nin Sɛniman sawo ma, ai ye wo tii lali jususuma rɔ, ka a dɛmɛn a kɔseyila sila ɲuma kan. Kɔni i ye i janto i jɛɛ rɔ, sa i fanan kana manɛɛn ka kojuu wo ɲɔɔn kɛ. ² Ai ye i ɲɔɔn dɛmɛn ai la doninilu tala sa ai ri Nɛnematɔmɔnin na sariya labato a ɲa ma. ³ Ni mɔɔ mɛn ye a mirila ko ale ye mɔɔ ba ri, ka a tɛɛn a tɛ foyi ri, wo tii ye a jɛɛ le lafilila. ⁴ Mɔɔ kelen kelenna bɛɛ ye a jɛɛ la kewalilu fɛsɛfɛsɛ a ni ka a jɛɛ bonya. A mako tɛ a la ka a la kewalilu la mɔɔ gbɛɛ ta ma. ⁵ Baa bɛɛ ka kan ka a jɛɛ la kunko ta.

⁶ Karanden men da Alla la kumakan sɔrɔn ka a karan, wo tii ka kan ka a la karanmɔɔ sɔ a la bolofen ɲumailu rɔ.

⁷ Ai kana ai jere lafli. Mɔɔ ti se mɔnedona Alla rɔ wala ka a mayele. Baa mɔɔilu wa si su su foyi sene rɔ, alu ri suman su wo sɔrɔn. ⁸ Ɖɔn, mɔɔ men wa sɔn a jere farikolo nata juuilu ma ka kojuu ke, wo tii ri saya sɔrɔn. Kɔni mɔɔ men wa sɔn Nin Seniman diyana koilu ma ka kojuma ke, wo tii ri ɲenemaya banbali sɔrɔn. ⁹ An kana kori kojuma ke rɔ, baa ni an ma jiitee ka a boloka, an di a tɔnɔ sɔrɔn a waati la. ¹⁰ Wo le kosɔn, an wa fere sɔrɔn tuma men na, an ka kan ka kojuma ke mɔɔilu bee ye, ka tere te an badenma lemenyamɔɔilu ma.

Kuma laban

¹¹ Nba, ai ye sebeden kunba ɲinilu ragbe. Nde ye wilu sebela n jere bolo le la ka a lawa ai ma. ¹² Mɔɔ menilu ye a fe ka ai diyagboya ko ai ye kojiike, alu bee ye a ɲininna ka diya mɔɔilu ye tuun, baa alu te a fe mɔɔilu ye ie tɔrɔ Nenematɔmɔnin faa gbɔngbɔn jiri kan wo kosɔn. ¹³ Baa mɔɔ menilu kojiike la, wilu jere te Nabi Musa la sariya labatola. Kɔni alu ye a fe ai ye kojiike sa alu ri se alu jerebonyala ko alu ka a ke kojiike nɔ ra ke ai fari ma. ¹⁴ Nde kɔni, n tena n jerebonyala ko si ma, fo an na Maari Isa Nenematɔmɔnin faa ko gbɔngbɔn jiri kan. A la saya kosɔn gbɔngbɔn jiri wo kan, dunuɲa koilu ye n ɲana ikomin fen menilu faani. N fanan ye dunuɲa ɲana ikomin fen men faani. ¹⁵ Kojiike te foyi ri. Kojiikebaliya fanan te foyi ri, foo a ke danfen kura ri.

¹⁶ Menilu ye sila wo taamala a ni Isirayeli mɔɔilu* fanan, Alla ye jususuma di wo bεε ma, ka hina ie la.

¹⁷ Nba, sisen mɔɔ si kana n tɔrɔ butun, baa tɔrɔya nɔ menilu ye n fari ma, n ka woilu sɔrɔn Isa le kosɔn.

¹⁸ N badenmailu, an Maari Isa Nenematɔmɔnin na jumaya ye to ai fε. Amina.

---

* **6:16** a la Isirayeli mɔɔilu wo kɔrɔ ye le mɔɔ menilu lemɛniyani Maari Isa ma ko ale le ye an kisiba ri.

**Alla la Kitabu Seniman
Portions of the Holy Bible in the Sankaran Maninka
language of Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue
Sankaran Maninka de Guinée**

copyright © 2015 Pioneer Bible Translators

Language: Sankaran Maninka

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

bb49d365-c43a-57d0-a386-570745648030